

Over Ruth: lessen voor het dagelijks leven met de Heer

• Kees Fieggen

Het is een gewoon verhaal over gewone mensen. Een verhaal van liefde, honger, verlies, asielzoekers, trouw, relaties. Tegelijk is het is een bijzonder verhaal van bijzondere mensen met een bijzondere God. Nog steeds dezelfde elementen, dezelfde mensen, maar een nieuwe hoop, een koningsgeslacht, de belofte van een Verlosser. En een God die ingrijpt en de bitterheid geneest. Het boek Ruth is vaak genoeg typologisch besproken.

Die invalshoek heb ik nu niet gekozen, hoe waardevol dat ook is. In dit verhaal zitten zó al genoeg lessen voor ons eigen geestelijk leven, lessen ook voor onze gezamenlijke wandel.

>>

Naomi wordt Mara

De eerste hoofdpersoon is een vrouw. Ze had een man en twee zonen, gekregen van de HEERE. Maar het was moeilijk geworden in het beloofde land en ze hadden besloten te vertrekken. Misschien hadden ze daarover wel ruzie gehad en had ze gezeurd bij haar man: “Ik houd het hier niet meer uit, hoor. Als dit het beloofde land is ... hoe moet ik die twee jongens ooit fatsoenlijk groot brengen? We komen om van ellende. Die jongens kunnen hier toch niet zien dat de HEERE hier is? Ik zie het zelf nauwelijks meer!” Het is voor een moeder vreselijk om niet goed voor haar kinderen te kunnen zorgen - laten we haar niet te hard vallen.

Hoeveel jonge gezinnen zijn niet vertrokken van de plaats waarvan men zei dat de HEERE daar was? Om de één of andere reden hielden ze het daar niet meer uit en zochten ze elders asiel. De hongersnood in de tijd van Naomi was de schuld van het héle volk. Hoe zou het toch komen dat sommigen niet meer zien dat ‘de Heer in ons midden’ is? In dat buurland was haar man gestorven. Dat had ze al niet kunnen vatten: was zijn naam niet Elimelech? Dat betekende toch “God is Koning”? Daar merkte ze nu niets van. Gelukkig was het huwelijk van haar zonen een opkikker. Schatten van meiden waren die twee schoondochters - had je ze zo nog wel in Israël? Maar opnieuw sloeg het noodlot toe: ook haar beide zonen stierven en ze bleef alleen achter, met haar schoondochters.

Ruth, de asielzoekster

De tweede hoofdpersoon is de ene schoondochter. Ze had het heel goed kunnen begrijpen dat de familie naar haar land was gekomen en ze leefde ontzettend mee met haar schoonmoeder. Anders dan Orpa had Ruth iets begrepen van de God van Israël. Hoe dat komt, is niet makkelijk te verklaren. Haar schoonfamilie had haar niet een goed beeld van Hem kunnen schilderen. Gods volk ging gebukt onder een hongersnood en de mannen waren allemaal gestorven. Had haar man in zijn zwakte toch vertrouwen op de HEERE getoond? Haar schoonmoeder was haar lief geworden, maar Naomi (“de lieflijke”) was bitter geworden. Blijkbaar had God een bijzonder plan met Ruth en ze gaf zich over aan Hem. Zij heeft de waarheid ervaren van dat Bijbelwoord: “God is een beloner voor wie Hem ernstig zoeken”. Bij deze jonge vrouw zien we dat God soms bijzondere wegen gaat. Hij kan zelfs het verzwakte getuigenis van een gevluchte familie nog gebruiken. De vlucht is daarmee niet goedgepraat natuurlijk - Naomi wist wel beter.

Terwijl Naomi in *bitterheid* terugkeert uit haar zelfverkozen ballingschap, zoekt Ruth asiel bij de HEERE God. Het is duidelijk dat zij iets van Hem verwacht: Naomi kon haar geen hoop bieden. Dat God naar Zijn volk had omgezien, kon het hart van Naomi nauwelijks verwarmen - Ruth echter stond open voor het genieten van wat Hij haar geven zou. Zo kon de Heer haar op een zeer speciale manier gaan gebruiken.

Op het land van Boaz

Zo komen twee vrouwen in Bethlehem aan. Naomi is voor haar gevoel leeg en ze is bitter. Ruth echter is benieuwd naar het nieuwe leven dat haar te wachten staat. Ze toont initiatief en gaat aan het werk. Er is geen land waar ze kunnen zaaien - het erfdeel is verkocht en bovendien zijn ze al te laat om te zaaien: de gersteoogst is al begonnen. Maar er is iets dat ze wél kan doen: aren lezen achter de maaiers. Terwijl Naomi bitter thuis blijft zitten, gaat Ruth aan het werk. God leidt haar voetstappen en ze komt op het allerbeste stuk land terecht.

Boaz is de naam van de derde hoofdpersoon van dit kleine Bijbelboek. Prachtig om te zien hoe hij met zijn personeel en met buitenlanders omgaat: verplichte kost voor iedere werkgever. Wij weten dat er een huwelijk achter weg kwam en dat Boaz in de messiaanse lijn terecht kwam. Maar hij wist dat niet, hij diende gewoon de HEERE en zorgde rijkelijk voor deze vreemde jonge vrouw. Misschien had hij zelfs wel bedenkingen gehad tegen de expeditie van Elimelech, maar er is geen “zie je nou wel” over zijn lippen gekomen. Als we bedenken hoe de Wet schreef over de Moabieten, dan wordt het duidelijk dat zijn houding allerminst vanzelfsprekend was. Dat hij Ruth ook nog trouwde, was helemaal bijzonder - maar dat komt aan het eind. Welke rol heeft zijn moeder in zijn leven gespeeld? We kennen haar naam en haar geschiedenis: de hoer Rachab uit Jericho, die vol geloof de verspieters had verborgen.

Deze man is een type van de Heer Jezus: daarover is genoeg geschreven en typologie is niet het onderwerp van dit artikel. Maar wij kunnen net als hij lijken op onze Heer. Hoe gaan wij om met vreemden in de samenkomst? Schiet er voldoende over van de oogst? Boaz was er niet tevreden mee dat Ruth veel kon oprapen: hij liet haar mee-eten van het middagmaal en reikte haar ook nog geroost koren toe. Kunnen bezoekers bij ons genieten van de gemeenschap, functioneren we als herberg? Hebben we eigenlijk wel wat te bieden - of is er ook bij ons hongersnood? Het zijn belangrijke vragen als we de Heer willen volgen.

Naomi ontwaakt uit haar verdooving

De relatie tussen Ruth en Naomi is een heel bijzondere. Naomi is bitter geworden, maar Ruth heeft haar vertrouwen gewonnen. Als ze terugkomt van het aren lezen, beseft Naomi dat de oogst het werk van de HEERE is. Eindelijk proeft ze weer iets goeds en ze ontwaakt uit haar bittere verdooving. Nog is ze niet helemaal genezen - de wonden zijn ook erg diep - maar er is weer een lofprijzing in haar mond. De jong-gelovige Ruth brengt met haar nieuwe geloofservaring weer leven in de brouwerij. Zo moet het ook zijn: de initiatieven van jonge christenen kunnen het geloof van de ouderen nieuw leven inblazen. Omgekeerd hebben de ouderen hun ervaring, wijsheid en Bijbelkennis: daar kunnen jongeren weer hun voordeel mee doen. Zo gaat het ook hier: na verloop van tijd beseft Naomi dat er méér in zit. Wat Ruth nog niet weet, daar is Naomi mee grootgebracht. Haar kennis van God en Zijn wegen: het komt weer onder het stof vandaan, ze kan deze jonge vrouw verder helpen. Ze herkent Gods wegen weer en kan die ook verder uitleggen: “Mijn dochter, zou ik voor u geen rust zoeken ...?”

Op deze manier is er geen generatiekloof, maar een elkaar wederzijds stimuleren. Zelf kan ik enorm genieten van de toewijding van jonge gelovigen, zoals we die in India tegenkomen. Voor ons is dat een stimulans. Onze taak is het om hen dingen uit Gods Woord uit te leggen en je ziet soms hoe ze dat indrinken. Zoals Petrus schrijft: begerig naar de onvervalste melk van het woord en, zo zeg ik er bij, sommigen ook naar het volkorenbrood om verder te groeien. En als ik denk aan het onbekommerde enthousiasme van kleine kinderen bij het zingen van kinderliedjes ...

Twee vrouwen gezegend

Naomi brengt de geweldige waarheid van wat God in Zijn Boek heeft laten vastleggen naar boven: Er is een Losser. Ja, dat mogen we gerust met een Hoofdletter schrijven, want zo heeft Hij het uiteindelijk bedoeld. In het leven van Naomi en Ruth is het nog even met een kleine letter en we zien in hoofdstuk drie en vier de geschiedenis zich verder ontwikkelen. Ruth vindt een man, Naomi wordt van haar bitterheid genezen en wordt oma.

Ziet u hoe de HEERE haar geneest? Geen verwijten over haar bitterheid, Hij brengt haar stap voor stap verder. Het is zoals in dat lied van Graham Kendrick: “Uw tederheid genas wat er bitter in mij was. Uw liefde overwon, keerde al mijn boosheid om. Uw heil neem ik aan, o Heer.” Dat is de ervaring van een vrouw met littekens. Wat kunnen we hier veel leren van de tederheid waarmee God deze vrouw

weer terugwint voor zichzelf!

Ruth ontvangt de beloning voor haar keuze voor de God van Israël. Blijkens de woorden van Boaz is ze een voorbeeld voor menig meisje in die dagen. Ze heeft de weg van de HEERE willen volgen, ook in de keuze van een huwelijkspartner. Er waren misschien genoeg jonge mannen te krijgen, maar ze wilde trouw zijn aan Naomi en uiteraard aan de nagedachtenis van haar overleden man. Ze was bereid om de weg te volgen die God in zijn Woord wijst.

De kracht van Boaz

Waarom was Boaz nog niet getrouwd? Blijkbaar was hij niet meer zo jong. Hij was rijk genoeg, maar hij heeft waarschijnlijk willen wachten tot de HEERE hem een vrouw zou geven. In zijn eigen omgeving diende zich niemand aan en dan heeft hij de moed om deze Moabitische te trouwen. Hij koopt het erfdeel van Machlon en zorgt ervoor dat deze een erfgenaam krijgt. Boaz betekent “in hem is kracht” en hier zien we die kracht vooral in dienstbaarheid. Misschien hebben we mannelijke kracht en moed teveel vereenzelvigd met krijgsgescheeuwen en spierballenwerk. Maar kijk naar de Heer Jezus: bij Hem zien we *innerlijke* kracht, die Hem in staat stelt te dienen. Niet dat Zijn ogen niet konden vlammen! Hij is niet als de jager Nimrod (een geweldenaar), maar als de herder David: de leeuw en de beer slaat hij dood, maar hij zorgt met tederheid en toewijding voor zijn schapen.

Tot slot

Aan het eind vinden we een belangrijke reden waarom dit een Bijbelboek is geworden: hier vinden we het geslachtsregister van David, de koning. In Mattheus vinden we die lijst weer, mét Ruth, maar bovenal de Ontknoping van dit hele verhaal: de Messias is geboren. Hij wás daar al, in de geschiedenis van deze gewone mensen en Hij maakte die tot een bijzonder verhaal met een dubbele bodem. Het is een verhaal van wat mensen echt hebben beleefd met hun God. Die geschiedenis vindt zijn toepassing in tal van situaties in ons (gemeente)leven: wij kunnen er veel van leren voor onze dagelijkse wandel. Het is ook een beeld, een type van Gods geschiedenis met Zijn volk Israël, hoe Hij handelt en tot zijn doel komt en de grote Losser zendt. Daar ging het in dit artikel niet over, maar het is de moeite waard om na te denken over de grote heilstappen die de grote God zet door de geschiedenis heen - terwijl hij elke Ruth en elke Naomi en elke Boaz ziet en zegenen wil.